

האם? מדוע? לשם מה?

פיטריה ישראלית

אם תודיע ישראל מחר כי יש בידיה נשק גרעיני, ייתכן בהחלט כי הסובייטים יציבו נשק גרעיני סובייטי על אדמת מצריים. יהיה זה המשך ישיר לקו שהוביל להצבת טילים ומטוסים סובייטיים שם.

יש לכך תקדים בינלאומי. מזה קרוב ל-25 שנה מוצב נשק גרעיני אמריקאי על אדמת גרמניה המערבית — בידי צהרות אמריקאיות. איש לא יוכל למנוע הצבת יחידה גרעינית סובייטית על אדמת מצריים. האמריקאים יוכלו למנוע זאת רק אם הם יהיו מוכנים להציג אולטימטום יעיל לטובי ייטים — כלומר, להסתכן ביצירת מצב הי עולל להביאם לסף מלחמת-עולם. קשה להיניח שהיו מוכנים לעשות זאת — זהקא בגלל "מאזן הטרור".

לעומת זאת, אין להעלות על הדעת שה סובייטים יתנו נשק גרעיני בידי המצרים עצמם.

● האם ההשקעה בייצור פצצה

גרעינית, עם כל חומרתה, אינה

חוסכת הוצאת כספים על נשק

שיגרתי, כגון "פאנטומים"?

בהחלט לא. הניתוח הנ"ל מוכיח כי פצי צה גרעינית אינה יכולה לבוא במקום נשק רגיל.

● איך היתה פצצה ישראלית —

אילו היתה — יכולה להשפיע על

הנתונים המדיניים?

השפעה כזאת יכולה להיות לכאן ולכאן. מצד אחד, היא יכולה לחזק את אמנות

הידיעות על הנשק הגרעיני

הישראלי מופצות על ידי

וושנינגטון כדי לזחוץ על

ברית-המועצות, הערבים

וישראל לטובת תוכנית

רוג'רס

הערבים שאי אפשר להשמיד את ישראל, ובכך להגביר את כוחם של הגורמים המ תונים בעולם הערבי. כבר כיום אין איש אחראי במצריים, ובכרוב המדינות הערביות האחרות, מאמין באפשרות של השמדת יש ראל, ומכאן הנכונות להגיע להסדר-שלום עם ישראל (בניגוד לקו ההפוך של הפידיא יון, למשל).

על-כל-פנים, ההודעה על הימצאות נשק גרעיני בידי ישראל כדאי תגביר בהרבה את הלחץ האמריקאי-סובייטי לקראת "שלום כפוי" — ויש להניח שזאת בדיוק היתה מטרת הפירסום בניו-יורק טיימס, ביוזמת גורמים ממשלתיים אמריקאיים — כלומר, קרוב לדאי, משרד-החוץ של רוג'רס.

משנה לחלוטין את הנתונים בי

מלחמה הבאה?

לא.

אין להעלות על הדעת שישראל אכן היתה משתמשת בפצצה לצרכים מלחמתיים רגילים, גם אילו היתה הפצצה מצויה בידיה.

"לישראל יש פצצה אטומית!" — ידיעה זו מתפרסמת כימעט באופן קבוע, כל כמה חודשים, באחד מעיתוני העולם, מאז נתגלה הכור הגרעיני בדימונה. אולם הידיעה שנתפרסמה השבוע עשתה בעולם רושם רציני יותר. ראשית: מפני שהמקור היה "ניו-יורק טיימס", עיתון הנחשב למהימן. שנית: מפני שחתם עליה דווקא כתב העיתון בוושנינגטון, כך שברור שהיא באה ממקורות שבתוככי הממשלה האמריקאית, ואלה הודיעו שהם פועלים על סמך ההנחה שהיא נכונה.

תוכן הידיעה: יש רק שתי אפשרויות. או שכבר יש בידי ישראל פצצה אטומית, המוכנה לשימוש באמצעות טיל קרקע-קרקע או מפציץ. או שישראל היא כליכך קרובה להשלמת הפצצה, שהיא יכולה לייצרה תוך זמן קצר ביותר, ברגע שתחליט על כך.

בעמוד זה אין "העולם הזה" מתכוון לאשר או להכחיש ידיעה זו. ברצונו לענות על כל כמה שאלות, המתעוררות מאלהן נוכח האפשרות התיאורטית שאכן תצטרף ישראל בעתיד הנראה-לעין למועדון הגרעיני.

● האם הנשק הגרעיני מהווה

גורם מרתיע מוחלט בפני מלחמה?

יש להבחין בין המישור העולמי ובין המישור המרחבי.

במישור העולמי אפשר לומר, בוהירות, שעד כה מנעה הפצצה עימות צבאי בין שתי מעצמות-העל. ייתכן מאוד שלולא היתה הפצצה בידי שני הצדדים, היתה מלחמת-העולם השלישית פורצת מוזמן.

השבוע מלאו בדיוק 25 שנה ליום שבו פוצצו האמריקאים, באיזור בלתי-מיושב של ארצם, את הפצצה האטומית הראשונה. הי דבר אירע בשעה שמהגי ארצות-הברית,

פצצה גרעינית אינה יכולה

להשפיע על המלחמה הי

נוכחית — היא נשק הרתעה

לשעת יאוש

בריטניה וברית-המועצות נועדו בעיירה פור-טדאם, ליד ברלין, כדי לחגוג את נצחונם על גרמניה הנאצית.

בעת הדיונים קיבל הנשיא האמריקאי הארי טרומן מיברק, שהודיע לי בצופן, כי הנסיון הראשון בוצע והצלחה מעל לכל המשוער. הוא החליט להודיע על כך לי סטאלין, שאיש לא מסר לו עד אותו רגע על המאמץ לייצור הפצצה. (סטאלין לא גילה שום הפתעה, כי הריגול הסובייטי מסר לו זמן רב לפני כן את פרטי המיב יצע האמריקאי.)

כעבור ימים מעטים הטילו האמריקאים את הפצצה על הירושימה, ואחר-כך על נאגאסאקי. לפי דעת רוב הפרשנים כיום, היו שתי סצנות אלה בבחינת פשע-מלחמה — לא היה בהן צורך צבאי, מכיוון שכבר קודם לכן היה ברור שיפאן עומדת להיכנע.

תגובת העולם על מעשים אלה גרמה לי התנגדות נמרצת לכל שימוש נוסף בפצצה. עם השלמת הפצצה הסובייטית נוצר מק שנקרא בפי צ'רציל "מאזן הטרור", כלו מר: כל עוד בטוח כי המעצמה המתקפת תוכל להנחית מכה נגדית על המעצמה הי תוקפת — לא כדאי למעצמות לפתוח בי מלחמת-שתע. לפי ההערכה, ימותו ביממה הראשונה של מלחמת-העולם הבאה 100 או 200 מיליון נפש, משני הצדדים.

משום כך נכון לקבוע כי הפצצה הבטיי זה את השלום בין שתי מעצמות-העל במשך 25 שנה (ראה קאריקטורה). אולם היא לא מנעה מלחמות קטנות בין גורורי תיהן, מקוריאה ועד ויאטנאם.

(קאריקטורה של קאמינגס)

מלכת השלום

מאותה סיבה לא חשש איש שמישהו ישתמש בפצצה האטומית במלחמת קוריאה או ויאטנאם.

גם אילו היה קיים עימות ישראלי-ערבי בילעדי, ללא מעורבות סובייטית, לא היה ביטחון שמנהיג ערבי כלשהו לא יביא בי אחד הימים למשבר, נוסח 1967, שיגרם למלחמה.

● כמה משפיעה המעורבות הי

סובייטית על העניין?

הסובייטים הבהירו לחלוטין כי לא ירשו להביס את מצריים במלחמה נוספת, וכי יעשו את הכל כדי למנוע את נפילת עבד אל-נאצר.

● האם הימצאות פצצה בידי

ישראל — אילו היתה — לא היתה